

oratorium. Majd: gverseny. Pancok, indulók, en oratorium. harmonikus hang- ger londoni hege- lius: II. szonata. oznan. 20.15: A versenye. 0: Könyvi zene. atáni zene. Men- zart, Beethoven, Gramofon. fon. álok. 20: Hangy. zórakoztató zene. olinzene. Utána ny. 21.25: Gra-

ilis 18. natus istentiszte- 11.15: Evange- Husvétii passio. seny. krét indiszkrécio. nepi hangy. zikus zeneest. ték. verseny. Golter- net, Kodály mű- fon. e: Messias. 21: n, Kattovicz. 20: rarezletek. 22: ósnégysz. 30: Nagypénteki zene.

ság

TEHER

172,500,000.
1,000,000.
5,186,040.
477,445,359.93
91,725,891.
16,088,322.45
79,738,921.
23,651,238.
17,315,503.38
27,419,299.24
912,070,575.

uzgató. mmel s.k. ann s. k.

XIII évfolyam + szám 89
1930. április 18
Péntek
5690 év Niszan 20

Az Új Kelet a...
Disztr. 2. II. e. s.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

szervező és kiadó: **Magyarországi Zsidó Párt**
Száma: 89, 1930. április 18.
Teljesítés: 5-7.
Helyi felirat (nyomda) 100.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre ... 1100 Lst
Fél évre ... 600 "
Három hónapra ... 350 "
Egy hónapra ... 110 "
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hónapra 1 dollár (vagy annak megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetési árak szerinti vételnek felel.

A pénzügyminiszter optimista...

Madgearu pénzügyminiszter tegnap délelőtti expozé tartott a sajtó képviselői előtt az 1930. évi költségvetési előirányzat realizálásáról. A pénzügyminiszter kifejtette, hogy 1930. első három hónapjában az állami jövedelmek hatmilliárd harminchét milliót tettek ki, tehát több, mint egymilliárd lejes emelkedést mutatnak az 1929. év megfelelő szakára eső bevételekkel szemben. A pénzügyminiszter végül rámutatott arra, hogy a monopólium-jövedelmek is tetemesen növekedtek az elmúlt évi bevételekkel szemben és konkluzióképpen kijelentette, hogy a tavaszi export-kampány megindulásától nemcsak az állami jövedelmek pontos behajtását várja, hanem a gazdasági élet fellendülését is reméli.

Nem volna nehéz feladat vitába szállni a pénzügyminiszter számolataival és misem volna könnyebb, mint annak bebizonyítása, hogy az állami jövedelmek az elmúlt évvel szemben kimutatott növekedése látszólagos csupán. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy az 1930. évi költségvetés összege csaknem negyvenkét milliárd lejt tesz ki, a negyedévi átlagos bevételeknek tehát legalább is tízmilliárd lejt kell kitenni ahhoz, hogy a költségvetési előirányzat megfelelően fedezhető legyen. Igaz, ugyan, hogy az év első hónapjaiban az állami inkasszó mindig gyöngébb és az adóprés főleg az év második felében szokott eredményesen működni. Még ennek előreboacsajtása mellett is alapos az aggodalom, hogy a kormánynak a legnagyobb erőfeszítések mellett sem fog sikerülni, a költségvetési előirányzatot teljes egészében lefedezni. A jövedelmeknek egymilliárd lejes növekedésével ugyanis tény az, hogy az 1930. évi költségvetés csaknem négy milliárd lejjel nagyobb, mint az 1929. évi büdzsé volt.

Alkalmunk volt nem egyszer rámutatnunk arra, hogy alapjában elhibázottnak tartjuk azt a felfogást, amely a költségvetések összeállítására és alkalmazására körül érvényesül. Madgearu pénzügyminiszter expozéja mindenekelőtt is azt bizonyítja, hogy az állam gazdasági és pénzügyi tevékenységének középpontjában a költségvetési előirányzat biztosítása áll. A pénzügyminisztérium erőfeszítései abban az irányban összpontosulnak, hogy az adóprés működésének megszorításával a költségvetési deficit elkerülhető legyen. Senki sem vitatja, hogy a lej stabilizációja szempontjából szükség van a költségvetés egyensúlyának garantálására. Am nem kevésbé igaz az is, hogy a mai súlyos gazdasági helyzetben, az állam tevékenységének nem szabad kimerülni az adófizetők fillérei elleni kiemelt hadjáratban és a bevétel és kiadás számszlopainak egyensúlyozási műveleteiben. Az állam kötelessége elsősorban a termelés és fogyasztás processzusának előmozdítása kell, hogy legyen. Az elmúlt tíz esztendőben Románia összes pénzügyminiszterei megelégedtek azzal, hogy a költségvetés elvont számaikat helyezték kormányaik koncepciójának megfelelő csatarendbe, anélkül, hogy a termelés előmozdítására és a fogyasztási lehetőségek fejlesztésére gondoltak volna.

Románia gazdasági válsága elsősorban a fogyasztás krízise. Nem speciálisan romániai jellegű ez a válság, ám sehohsem oly indokolatlanul nagymértékű, mint nálunk. Sem a mezőgazdasági, sem az ipari termelés racionalizálása nem történt meg abban a mértékben, amelyben azt a kapitalista fejlődés kezdeti stádiumában levő országok érdekei megkívánták volna. A pártpolitikai harcok lekötötték a kormányok munkacéljait, ezenfelül pedig a liberális

kormányok elsősorban az általuk prozessált nagyipar fejlődésére gondoltak és elfelejtették azt, hogy a fogyasztó tömegek elszegényedésevel saját érdekei ellen is vétének, mert megvonják vállalataiktól a termékek értékesítésének lehetőségeit.

Madgearu pénzügyminiszter optimizmusát a legjobb indulat mellett sem tudjuk teljes mértékben osztani. Az állami jövedelmek emelkedése nem a gazdasági élet tempójának fellendülését

nem a termelés fogyasztás processzusának felélénkülését jelenti, legfeljebb azt bizonyítja, hogy az adóprés, még az eddigieknél is kiméletlenebbül működött és az adókövető bizottságok az eddiginél is túlzottabb lelkiismeretlenséggel jártak el a kiszíjolt adófizetőkkel szemben. A költségvetési egyensúly biztosítása pirrhuzsi győzelmet jelenthet csupán a kormány számára és ahhoz kétség sem férhet, hogy az állami jövedelmek emelkedésének ily módon

való biztosítását a csődök, a bukások újabb sorozata fogja követni. Eppen ezért a pénzügyminiszter számadatai bármennyire is megnyugtatónak igyekeznek azokat feltüntetni, aggodalommal töltöttek el. Nem a költségvetési egyensúly papíron való biztosítása, hanem a hitelélet normalizálása, a termelés erőteljes támogatása biztosíthatják az ország számára a sóváran óhajtott és már halaszthatatlanul és égetően szükséges gazdasági talpraállást.

Május 10-ikére halasztotta el a miniszterelnök a kormány végleges átszervezését

A nemzeti parasztpárt kebelében újból felütötték fejüket az elégedetlenségek. A „Curentul“ szerint Stere még sem vonul vissza a politikai élettől és egyéni propagandát fejt ki Beszarábiában.

Bucuresti-Bukarest, április 17. (Az Új Kelet tudósítójától.) Egyes bukaresti lapok értesülései szerint a nemzeti parasztpártban újabb elégedetlenséget váltott ki az, hogy: **Maniu** miniszterelnök ismétlen elhalasztotta a kormány széleskörű átszervezését. Az elégedetlenség szerint **Cihosky** tábornok lemondásával kedvező alkalom nyílt az átszervezés megvalósítására, hogy a miniszterelnök ezt az alkalmat nem használta ki arra enged következtetni, hogy **Maniu** végleg letett az elégedetlenség helyzetének rendezéséről. Eredetileg ugyanis úgy tervezték kormánykörökben, hogy polgári politikust neveznek ki a hadügyminisztérium élére, még pedig **Popovici** volt pénzügyminiszter személyében. A Popovici-kérdés ily módon megfelelő megoldást nyert volna és amennyiben **D. R. Joanitescu** táraához jut, mi sem akadályozta volna meg az egyensúly teljes helyreállítását a nemzeti parasztpárton belül.

Condeescu tábornokot nevezték ki, mert a régens tanács állítólag nem nézte jószemmel, hogy a hadügyminisztérium élén polgári politikus álljon. A megüresedésben lévő hadügyi terepa betöltésével nem járt együtt a kormány széleskörű átszervezése, ami kellemtlenül lepte meg az ellenzéki pártokat, amelyek ettől az átszervezéstől a nemzeti parasztpárt belső egyenlenségének kiéleződését remélték, de nem volt alkalmas arra, hogy a lappangó elégedetlenségnek párton belül véget vessen. Egyes lapok értesülései szerint **Vaida** belügyminiszter, aki ragaszkodik **Popovici** Mihálynak a kormányba való visszatéréséhez, lemondással fenyegetőzött a miniszterelnök előtt.

A „Curentul“ értesülései szerint a régens tanács hozzájárulását adta már most **Maniu** miniszterelnöknek a kormány átszervezéséhez. A miniszterelnök azonban az átszervezést a kormány biztos pozíciójának bizonyításul akarja megvalósítani.

szani és annak megvalósítását épen ezért az április végére tervezett nagy demonstrációk utánra halasztotta el. Április 27-ig megtartják kongresszusukat úgy az averescanusok, mint a liberálisok, május 4-ikén zajlanak le a részleges választások, a kormány átszervezése tehát május 10-ike körül fog megtörténni.

A részleges választások egyébként különösen Beszarábiában igen érdekesnek ígérkeznek. All ez különösen Beszarábiára, ahol Stere professor a Curentul szerint élénk propagandát tervez a közel jövőben kifejteni saját személye érdekében. A lap úgy tudja, hogy Stere megváltoztatta eredeti álláspontját és nem vonul vissza a politikai élettől. A Stere-párti képviselők sorra járnak a beszarábi falvakat és azt hirdetik a lakosságnak, hogy Stere személye nélkül a tartomány érdekeit súlyos veszedelem fenyegetik. A kormány Pan Halíppát bízza meg a propaganda ellensúlyozásával.

Egyre szélesebb méreteket öltenek az indiai zavargások Kalkuttában a tömeg meg akarta ostromolni az európaiak negyedét

Karakhiban a munkásság általános sztrájkot proklamált Gandhi titkárát letartóztatták és hiveit egymás után veszik őrizetbe

London, április 17. Bombayból jelentik, hogy az indiai zavargások egyre szélesebb méreteket öltenek. A kormányzat a legtöbb városban kénytelen az európai negyedeket fokozottabban őriztetni, mert a fanatikus tömeg idegengyűlölete most már a legkomolyabban kezdi fenyegetni az európaiak életbiztonságát. Bombayban tömegtüntetések voltak szövetégetéssel a független India zászlói alatt s itt nagyobb rendbontásra nem került sor.

bennszülött munkásság proklamálta az általános sztrájkot, amely egyelőre csak Karakhi környékére terjedt ki. Hat munkásvezért a rendőrség őrizetbe vett.

London, április 17. A zavargások Kalkuttában állandósultak. Gandhi titkárát letartóztatták és a nacionalista vezér hiveit is egymásután veszik őrizetbe.

Ghandi Bombayban felhívta hiveit, hogy a termelt sőt életük árán is védelmezzék meg. A nagy indiai város utcáin tegnap ótszáz önkéntes áruita a sőt.

A rendőrség el akarta kobozni a sőt az önkéntesektől, akik ellenállottak s a közelharcban számosan megsebesültek.

A rendőrség újabb számos letartóztatást eszközölt. Karakhiban a dokkmunkások és a fuvarosok általános sztrájkjuk során felvonultak a legforgalmasabb pontokra és a forgalom biztonságát veszélyeztették. A közlekedés órákon át szünetelt.

telt. A rendőrséget Karakhiban is riadókézsültségbe helyezték.

London, április 17. Bombayi jelentések szerint a polgári ellenállás mozgalmanak önkéntesei ostromot akarnak intézni a kormányzat sólepároló telepei ellen. A karhatalmat készenlétebe helyezték. Poonaban a rendőrség épülete ellen intéztek a bennszülöttek támadást és a védekező rendőrökre közaport zúdítottak. Egy rendőr és egy tüntető megsebesült.

A boroszlói diákok mikrofonon hallgatták ki a tanári tanácskozást. Boroszlóból jelentik: Eredeti diákeszint leplezték le az egyik gimnáziumban. A diákok elhatározták, hogy a husvétii bizonyítványkonferenciát ők is hallani fogják és ezért éjjel titokban mikrofont szereltek fel a tanári szobában. A esel valahogyan kiderült és a tanári kar erősen megdorgálta a diákokat. A fizikatanár azonban titokban megdicsérete a finkat, mert az általuk megszerkesztett mikrofon nagyon elmés szerkezet volt.

Zönyvegek

Arón sürgősen eladók, Avram Iancu 3.

anszjordániában az használnak fegyvert mikor at lehet hozni ticiót és fegyvereket. anguslyozta ki, hogy nek tisztára defenzív törődött azzal, hogy ódik a fosztogatásra, gában zavargásokra zsgálta ki továbbá a intrikákat, amelyek en állottak a zavar-

Élyi diák gai Bécsben

lt ki a 28 éves Már- gy kolozsvári györg- rdamegyei földbirto- tallja magát

Az utóbbi időben a tömeges feljelenté- zer- és gramofonke- egy magát Márkus lltóltagos egyetemi oglalóval részletfize- lőgepeket és lemeze- n azonban nem fi- ásárolt gramofonok zalogházakban meg- kezett be a huszadik kedő feljelentése és a különböző felje- észílt személyleírás tektiv felismerte a s letartóztatta. A méltatlankodva til- atás ellen és azt ál- Andor a neve. A csakhamar megáll- an azonos a husz- salóval, neve tény- esztendő és a bécsi bölesészeti hallgató- szerint a husz keres- szesen 37 millió ér- A beszélőgépek egy- ta, a többieket áll- yéneknek eladta. Akor azt vallotta, gyszertára van Ko- zonban ezt módosi- a, hogy egy gazdag tókos fia. — Nyolc- ott Bécsbe, azonban zte be tanulmányait lltóltag 4-5 milliót zülrol, később azon- te a támogatást és artotta fenn magát. gálát befejeztével ak az országos tör-

oján is zárnak a bu- karesti Bankárszö- hogy ünnep harmad- tják a pénzügytete- tathat szombattól esü- k a pénzügytetelek. A világtörténet alap- szetek fejlődése egy- aku kötetben. Ára t könyvostálványban.

körzöt
már 600 leiert kihuzót 100 leiert körzöt 310 leiert ert raktárról nagyon ol- küld, nem tetszöt cseréi

Cluj-Kvár

A kolozsvári pénzügyigazgatóságon felháborító módon szabotálják a zsidó iskolák államsegélyének kifizetését

A pénzügyminisztérium többszörösen kiutalt a kongresszusi hitközség iskolái számára 290.000 lejt, a pénzügyigazgatóság azonban napról-napra újabb és újabb ürügyeket talál a kifizetés megtagadására

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a kormány a kisebbségi iskolák támogatására a költségvetésben 25 millió lejt tására a költségvetésben 25 millió lejt állított be és ebből 4 milliót hasított ki a zsidó iskolák szubvencionálására. A a zsidó iskolák hitközségek országoszi szubvencióit a hitközségek országoszi szervezeteik útján kapják és pedig évi három részletben. A kongresszusi hitközség központi szervezete az első részletet hosszas és fáradságos utánjá- rás után megszerezte, viszont a második és harmadik részletet, amelyet annak rendje és módja szerint januárban ki- utalványoztak, mindezeideig három és fél hónap elmúltával sem lehetett meg- szerezni. Amikor ugyanis az utalványt a kongresszusi iroda megkapta, azonnal lépéseket tettek a kolozsvári pénzügy- igazgatóságnál az összeg — 290 ezer lejt — megszerzésére.

Akkor azon a címen, hogy az ellen- utalvány még nem érkezett le, a legáli- san megszavazott és a minisztériumtól kiutalt összeget nem folyósították. Az iroda megsürgette az ellenutalványt, amely pontosan le is jött a pénzügy- minisztérium illetékes osztályából a ko- lozsvári pénzügyigazgatósághoz. Nyil- vánvaló volt, hogy most már akadályta- lanul fel lehet majd venni a segélyt, amelyre Erdély és Bánát kongresszusi hitközségeinek iskolái számítottak. Bár- mily kiesiny összeg is jut egy iskolára, a mai súlyos gazdasági viszonyok kö- zött a kis segély mindenütt jelentős té- telként szerepel.

A segély azonban egyre csak váratott magára. Mert amikor az ellenutalvány itt volt, akkor a pénzügyigazgatóság azt mondták, hogy nem elegendő az ellenutalvány, szükséges még a pénzü- gyminisztériumi akreditívje.

A kongresszusi hitközség központi irodája erre Bukarestbe küldötte titká- rát Teianu pénzügyminiszteri államtit- karhoz, hogy elkéje tőle az akreditívét. Az államtitkár csodálkozott, hogy ilyes- mit kérnek Kolozsváron és ráírta az utalványra, hogy az összeget csak fo- lyósítsák, akreditív nélkül is. A titkár visszajött és jelentkezett az államtitkár által aláírt utalvánnyal a kolozsvári pénzügyigazgatóságon, abban a biztos hitben, hogy az igazgatóság respektálni fogja egy olyan fölöttesének az intéke- déseit, mint amilyen Teianu államtit- kár. De tevedett, mert az igazgatóság ezzel sem törődött és kérte eskőkönnyősen és rendíthetetlenül az akreditívét.

Az iroda vezetői erre Dobrescu tarto- mányi igazgatóhoz fordultak, aki kész- séggel és előzékenyen intézkedett. Azon- nal sürgönyözött a pénzügyminiszteri-umba, de ettől függetlenül az iroda kü- lön is megsürgönyözte az esetet Teianu államtitkárnak és gyors intézkedést kért. Bukarestből azonban nem jött vá- lasz. A helyzet most az, hogy a január- ban kiutalványozott segély, ami miatt a hitközségnek erősen nyugtalanodniuk, még nincs kifizetve. Valósággal komé- diát őrnek a kolozsvári pénzügyigazga- tóságon ebből a kiutalásból. A pénzügyi adminisztrátor elismeri az államtitkár utasítását és a hitközségi szövetség tit- kárát a pénztároshoz küldi. A pénztáros azt mondja, menjen a számvétséghez, a számvétség viszont a számfőnökhöz tessékeli, aki megint előáll azzal, hogy akreditívre van szükség, anélkül nem lehet semmit sem csinálni. Amikor e

külforgásban a titkár visszakérül az ad- minisztrátorhoz, akkor a pénzügyigaz- gatóság vezetője feltárja előtte a nagy titkot. Nincs pénz — mondja.

Három hónap óta történik ez a kilin- cselés, ez a küldöttségjárás, ez a költsé- ges intervenció és a hitközségek még mindig nélkülözik a pénzt, amit beállí- tottak iskoláik költségvetésébe. De az anyaguktól eltekintve, ez a játék sérti

szempontjából bir különös fontosság- gal és jelentősége főleg a teherárufor- galomnak a két országgrész közötti meg- könnyítésében rejlik.

Ertesülésünk szerint a Nagyvárad—Mármarossziget—csernovitzi új vonat első útján résztvesz Gafencu közleke- désügyi államtitkár is.

Április 22-én végre megnyílik a Mármarossziget-csernovitzi közvetlen vonal

Ünnepélyes külsőségek között fogják felavatni az új vonalat

Bucuresti-Bukarest, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugy a román, mint a cseh parlament ratifikálta a Mármarossziget—csernovitzi peage-vonal létesítésére vonatkozó megállapo- dást. A kérdés ezzel a megvalósulás stádiumába jutott és a CFR vezérigaz- gatóságának döntése alapján kedden,

április 22-én ünnepélyes külsőségek kö- zött megtörténik az új vonal megnyí- tása. Egyelőre csak egy gyorsvonat-pár közlekedik az új vonalon, amennyiben azonban a forgalom érdekei megkíván- ják, rövidesen egy személyvonat-párt is be fognak állítani. Az új vonal azon- ban nem is annyira a személyszállítás

Pausvászon fénymásoló
Pauspapír legjobb, legolcsóbb
LEPAGE-nál Cluj-Kvár
Kérjen díjmentes mintaküldeményt, árajánlatot!

a zsidó hitközségek presztízsét és nem fér össze a zsidóság önértékeléssel. Nem hisszük, hogy más felekezetek legális járandóságait is ilyen furesca módon in- tézik. Felhívjuk erre a különös esetre az arra illetékesek figyelmét és haladéktal- an intézkedést kérünk.

A regátban pusztító vihar miatt megszakadt a telefon és a táviró összeköttetés Erdély és Bukarest között

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A zivatáros időjá- rás következtében tegnap délelőtti meg- szakadt Kolozsvár és Bukarest között egy a telefon, mint a táviró összeköté- tés. A sürgős táviratokat Temesváron keresztül juttatta el a fővárosba a ko- lozsvári postahivatal. A késő esti órák- ban sikerült a Huges-gépen az összeköt-

tetést Bukaresttel helyreállítani. A kolozsvári postahivatalnál érde- keltünk a vonalak elromlásának oka felől. Kérdésünkre azt a felvilágosítást áradtak. A Jijia patak kiöntött medré- ből és két falut teljesen elárasztott, ha- talmas károkat okozva. Cioroani köz- ségben halálát lelte egy gyermek a hullámok között. A vasuti közlekedés a megye számos pontján megszakadt.

Bucuresti-Bukarest, április 17. Jasi- ból jelentik, hogy a napok óta tartó eső- zések következtében a megye folyói ki- áradtak. A Jijia patak kiöntött medré- ből és két falut teljesen elárasztott, ha- talmas károkat okozva. Cioroani köz- ségben halálát lelte egy gyermek a hullámok között. A vasuti közlekedés a megye számos pontján megszakadt.

A régenspátriárcha intő szózata a diáksághoz:

„Meg kell szüntetni a diákothono- kat, hogy el lehessen különíteni az értékes diákokat a rendbontóktól”

A legnagyobb szerencsétlenség, hogy a romániai diákságból hiányzik a könyv tradíciója — mondotta Miron Cristea

Bucuresti-Bukarest, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint tegnap röviden jelentettük, Miron Cristea ré- genspátriárcha rendkívül fontos kijel- lentéseket tett a diák-kérdésben a bu- karesti teológusok delegációja előtt. Bukaresti lapjelentések alapján most teljes részletességgel közöljük ezeket a nyilatkozatokat, amelyek a nyilatkozó személyiségére való tekintettel, hatal- mas visszhangot keltettek az egész or- szág közvéleményében és amelyek bi- zonyára nem fogják elteveszteni hatá- sukát azoknak soraiban sem, akikhez a régenspátriárcha szavai intézve vol- tak.

A régenspátriárcha többek között a következőket mondotta a teológusok delegációjának:

— Tulsgósan sok diák van — mon- dotta a pátriárcha — akik nem tanul- nak és akik az után járnak, hogy bot- rányos jeleneteket rendezzenek az ut- cákön. A legnagyobb szerencsétlenség az, hogy a romániai diákok életéből hiányzik a könyv tradíciója. A kérdés egyetlen megoldása az volna, hogy a diákság között szigorú szelektálást vé- gezzenek és felére redukálják le a diá- kok számát. Ily módon egy előkelő diáktestületet lehetne teremteni, amely komoly garanciákat képezne a jövőre vonatkozólag és amely nem adna állam- donan alkalmat a rend és a jogbizton- ság megbontására.

— Az értékes elemeknek a rendbont-ók tömegéből való kiválasztására igen jó eszköz volna a diákothonok és men- zák megszüntetése. Ezzel szemben az arra érdemes diákokat megfélemlő anyagi támogatásban részesítenők.

A pátriárcha elmondotta, hogy ta- nulmányi éveiben soha semmilyen ösz- tönidíjat nem vett igénybe. A diákság

veszedelme főleg abban rejlik, hogy a diákok képtelenek felkészülni komoly intellektuális pályára és valamennyien az állami tisztviselők soraiban akar- nak elhelyezkedni. És minthogy itt nincs hely valamennyiük számára, az intellektuális proletariátusnak speciá- lis és főleg igényes osztályát teremtik meg. Tulsgósan sok diákunk van s az ország nem képes elviseelni őket.

Az utóbbi botrányokkal kapcsolato- san a régenspátriárcha felháborodva ítélte el azt az eljárást, amelyet a diá- kok magukéva tesznek, midőn valamely kérdésben véleményüket akarják nyil- vánítani. A diákok lelkesedése megha- ladja a megengedett határokat. Ezt a lelkesedést a politikai szvendélyek kalauzsolják és izgatják. A politika fel- ítötötte fejét a diákok között is és a rendbontásra uszító ágensék között diá- kok is vannak. Rendkívül szomorú, hogy a diákok megsértették és inzul- tálták a hadsereget. Nem érthetem, hogy a román diákság hogyan tanusi-

tott egy ily kevésbé tisztelretelmő magatartást.

A diákküldöttség a beszélgetés végén megkérdezte a pátriárchát, mi az oka annak, hogy a román görögkeleti egy- ház nem esatlakozott ahhoz a tiltakozó akcióhoz, amelyet a diákság indított a kommunizmus és az oroszországi val- lásúldözések ellen. A pátriárcha azt válaszolta, hogy régenszi személyében nem esatlakozhatik ehhez a mozgalom- hoz, mert ezt Szovjetország hivata- los körei provokációknak foghatnak fel.

Bukaresti politikai körökben rendki- vül kínos meglepetést keltett, hogy az „Universul” polémiát kezdett a régens- pátriárcha nyilatkozatával. A lapok rendkívül elítélőleg írnak az „Univer- sul” eljárásáról és megállapítják, hogy a liberális lapok Condescu és Presan tábornokok ellen közölt támadások után most a pátriárchát támadják, ami egy- részről meg nem engedhető, másrészről nyilvánvaló jele gyengeségüknek.

Pekingben megalakult az észak-kinai államok közös politikai bizottsága, mely átvette az állami főhatalmat

London, április 17. A Daily News nan- kingi levelezőjének közlése szerint az északkinai ellenkormány csapatai előre haladnak dél felé a Janesekiang folyó- tól délre. A déliek az egész vonalon visszavonulóban vannak. Északkina Mandzsuriaival együtt közös szövetségi kormányzatot készülni alakítani. Peking-

ben már megalakult az északki államok közös diplomáciai, politikai és pénzügyi végrehajtó bizottsága és átvette az ál- lam feletti a főhatalmat. A bizottságok helyüket felelős kormányknak fogják át- adni, majd az összeülő törvényhozó tes- tület megválasztja az új állam elnöket.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No 9

Fiókintézetek: Dej—Dézs, Beclean—Bethlen Jibou—Zsibó, Zálau Zilah.

Affiliált intézetek: a Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és en- nek Uioara-Marosujvári fiókintézete.

Saját tőkái 58 millió lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legfontosabban nsközöl.

Engedélyezett devizahely.

A villamosműveket terheli a felelősség a Kulkajántó-uti hármass katasztrófaért

A transzformátor hibája miatt volt a huzalban kétezer voltos áram

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kulkajántó-uti szerencsétlenség ügyében, amelynek két halálos és egy súlyosan sebesült áldozata van, úgy a hatóságok, mint a villamosművek igazgatósága a csütörtöki nap folyamán lefolytatta a vizsgálatot. A villamosművek által felvett jegyzőkönyv azt a látszatot igyekszik keltetni, mintha a szerencsétlenséget Muresan József gondatlansága idézte volna elő, aki elsősorban elmulasztotta az óvintézkedések megtételét a javítási munkálatok előtt, másodsorban nem lett volna szabad elvállalni a pincehuzal kijavítását, ami privát munka volt, így a baleset szolgálaton kívül érte, tehát a katasztrófaért a villamosmű nem vállalhatja a felelősséget. Ugyanakkor azonban a villamosmű azt is megállapítja, hogy a keddi esti vihar következtében a Kulkajántó-uti áramkör transzformátora elromlott és így a huzalban a rendes 150 voltos áramon kívül több mint 2000 volt erősségű áram volt. Amint a villamosmű ezt megállapítja, abban a pillanatban mindkét ember haláláért a villamosműveket terheli a felelősség. Megállapítást nyert ugyanis az is, hogy az elromlott transzformátorról a villamosműveknek nem volt tudomása. Már pedig, ha a villamosművek jegyzőkönyve megállapítja azt is, hogy Muresan József villanyszerelő életéért, mint alkalmazottként nem tartozik felelősséggel, felelősséggel tartozik Muresan József magánéletéért, aki ugyan elkövetett egy szabálytalanságot, hogy mint privát munkát, elvállalta a huzaljavítást, de halálát úgy lelte, hogy a villamosművek hanyagsága folytán a huzalban sokkal magasabb feszültségű áram volt, mint amennyinek rendes körülmények között lennie kell. Ebben az esetben, ha Muresan helyett más villanyszerelő próbálja megjavítani a megrongálódott huzalt, feltétlenül hasonló sorsra jut. Így tehát a villamosművek feltétlenül felelős mindkét halálesetért, mert ha nem is közvetlen, de közvetve gondatlanságával idézte elő a balesetet, mert semmiesetre sem lehet méltóság az, hogy a transzformátor elromlásáról nem szereztek tudomást.

Ez alkalommal említjük meg, hogy a villamosművek alkalmazottjai, akik minden pillanatban életüket teszik kockára, a betegeskedő pénzért kivételével sehol nincsenek biztosítva és így a szolgálaton kívül balesetet szenvednek, vagy életüket veszítik, sem ők, sem családjuk semmiféle támogatásban nem részesülnek.

Muresan János kereskedőt, a szerencsétlenség harmadik áldozatát súlyos égési sebekkel a kórházba szállították. Első pillanatban állapota reménytelennek látszott, csütörtök délelőtt azonban meggyógyult. De felgyógyulása esetén, az orvosok véleménye szerint, féloldala békés marad.

Megkezdődött a szezon Szinájában

A szinajai hegyeket borító szikrázó fehér hóréteg oszladozni kezd már a meleg napsugarak hatása alatt. Zöld szőnyeg borítja be a hegyoldalakat. Szinaja szépségének hírére, Szinaja vezema, mint aminőt a művész fantáziája el tud képzelni. A Praha zajos siet a völgybe, medrében gyöngyszemek csillognak. Megható esend borul a tájra és csodálatos látványosság nyílik a szem előtt. A Peles-kastély büszkén emelkedik ki a fenyvesek közül és a Peles-patakra bámul, amely mosolyogva, esendesen folydogál a sziklák között. Elegáns villák hosszú sora emelkedik a hegyoldalokon. A Palace, a Caraiman és a Casino művészi ízlésről tanuszkodnak valamennyien. A látogatók százezrei viszik el messzi vidékekre Szinaj szépségének hírére. Szinaja vezetői most szorgosan dolgoznak azon, hogy a husvétülnepre kitarozzák és feldisziák a pihenésre és szórakozásra vágyó látogatók számára Szinaját. Az elegáns és ragyogó Casino áll a látogatók érdeklődésének középpontjában. Párisi jazz hangjai mellett táncolnak a párok a Casino halljában, szimfónikus koncertekben gyönyörködnek a komoly muzsika rajongói. Érdekes sportesemények színhelye lesz rövidesen az állandóan fejlődő Szinaja.

Két francia repülőgép borzalmas katasztrófa

A két gép egymásnak rohant és mindkét pilótája életét veszítette

Páris, április 17. Indre departementben, Chateauroux közelében a levegőben 800 méter magasságban két katonai repülőgép összeütközött. Az összeütközésnél az egyik gép ketté vált s két darabban zuhant le, néhány pillanat múlva a másik gép is hasonló sorsra jutott. A ketté vált gép egyik fele pilótájával együtt a pályaudvaron vesztéglő tehervonatra zuhant, másik fele a motorral egy háztetőre esett. A motor felrobbant s a tűz a házat is lángba borította. Egy családnak sikerült az égő házból kimenekülnie, a házban lakó másik család tagjai, mielőtt oltáshoz láthattak volna a tüzőtök, bennétek az összeomló égő romok között. A később zuhanó gép pilótája is életét veszítette. Ez a gép egy nagyobb térségre zuhant s így emberéletben nem okozott kárt.

Aláírták az orosz-angol kereskedelmi szerződést

A szerződés érvénye kiterjeszhető a dominionokra is

London, április 17. Henderson és Sokolnikov szovjetkötvet ma este aláírták az orosz-angol kereskedelmi szerződést, amely a legtöbb kedvezmény kölcsönös biztosításán alapul. Erre való tekintettel, hogy szovjetterületen a kereskedelem állami monopólium, a szovjet jogot nyer kereskedelmi képviselők Londonban leendő felállítására. A dominionokra és gyarmatokra viszonyosság esetén jegyzékváltás után a kereskedelmi szerződés érvénye kiterjeszhető, kivéve az ir szabad államot és Délafrikát. Mindkét állam kormá-

nyai kötelezik magukat arra is, hogy megbízottaitat ügyletek kötésénél kizárólag pénzügyi és kereskedelmi tekintetek fogják vezérelni.

London, április 17. Az orosz-angol kereskedelmi szerződés értelmében a kereskedelmi képviselő a londoni orosz nagykövetség egyik osztálya lesz. Vezetője és két helyettese, valamint a képviselő helyiségei diplomáciai területen kiváltsági előjogot fognak élvezni, de az általuk kötött kereskedelmi ügyletekre nem fog kiterjedni.

A Graf Zeppelin simán megérkezett Sevillába és már utban van Friedrichshafen felé

A spanyol király háromnegyed órán keresztül volt látogatója a léghajónak

Sevilla, április 17. A Graf Zeppelin szép időben simán leszállt a sevillai repülőtéren, ahol mintegy 45 ezer főnyi tömeg várta a hajó érkezését. Ott volt a király is, aki az utasok kiszállása után Lehmann kapitány kalauzálása mellett több mint háromnegyed órán át járta a léghajót és megtekintette motorjait és utasfülkéit. A Graf Zeppelin utascsere után este háromnegyed hét órakor Friedrichshafeni visszatérő utra startolt.

Páris, április 17. A Journal sevillai munkatársa a Graf Zeppelin érkezéséről lapjával a következőket közölte: A léghajó délután 13 óra 10 perckor jelent meg először 1500 méter magasság-

ban a város felett s többször körözött a kiállítási terület levegőterében. Lehmann parancsnok közölte szikratávíratban, hogy egyelőre a léghajó technikai okokból nem szállhat le s ekkor a Graf Zeppelin Cadiz felé vette útját s nemsokára elütt a sevillai nézők szemhatáráról. A Graf Zeppelin délután 16 óra 10 perckor visszatért Sevillába s öt óra tájban megkezdte az előkészületeket a leszállásra. A léghajó leszállása szép időben simán ment végbe.

A léghajó legújabb jelentések szerint időjárási viszonyok miatt a Loire mentén tér vissza Friedrichshafenbe, ahová érkezését holnap reggelre várják.

Stalin ki akar békülni Trotskival

Stalin rendelkezéseit sok helyüti szabotálják. A lapokat is nacionalizálják

Berlin, április 17. Moszkvából érkező jelentések szerint Oroszországban az utóbbi időben sokat tárgyaltak arról, hogy Stalin és Trotskij ki fognak bé-

külni és ilyen irányú levelezés már folyik is a két orosz államférfi között. Stalin állítólag szeretné, ha Trotskij visszatérne Oroszországba, mert csak

Átköltöztünk Str. Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 24 szám alá
Rudolf Mosse S. A. Cluj
Telefon 4-13

Erdély életén

Cluj-Kolozsvár, a Kelet tudósítójától. tanács állandó bizo- zé jelentését a váro- vatalainak 1929. év jelentés természetesen mint hogy száraz s és számokat sorakoz- ros iktató hivatalál- tyában hivatalos ü- egyszerűsödnek. E- összes életmegnyilv- a ridég számok és s- akták mögött a na- a maga sokszínű és- gában, a maga spe- fajtalmával. Az áll- jentése rendkívül e- szetét adja Kolozsv- nyitékát szolgáltatj- annak, hogy ez a v- dasági válság ellené- feltartóztatlanul re- sztüli.

Hogyan o- vár lakói

Hadd lássuk mind- tésnek azon részét, a- ságának népmozgalm- fel. A hivatalos kin- ben 127 ezer 100 lak- nak. Vallás és nemz- ros lakói a köveik- meg: Görögkatolikus roma- Ortodox román- Római katolikus ma- Zsidó

Református magyar- Unitárius magyar- Luteránus szász- Baptista és egyéb-

A köztudatban Kö- el, mint amelynek la- ja meg a százezer. I- avatottak előtt nem- város lakossága, küll- két-három esztendő- megszapordott. Ne- hogy Kolozsvár tény- száma felülmúlja me- által hivatalosan kin- lelket is. 1929-ben pé- szaporulatot kívül lé- lakos telepedett a- Könyvi kiszámítási- lódesi perspektivák e- ha a lakosság szapo- ebben a tempóban tö-

Ezerötszáz- tovaly Kol-

Nem érdektelenek- amelyek Kolozsvár- adnak hü képet. 1929- földi szállt meg hossz- Kolozsváron. Ezekne- már elhagyta a város- idegen személy jelen- idegen ellenőrzési hiv- hogy amennyiben a- főség megfelelő hatás- ja a hozzáfűzött rem- ros idegen fogalma- meg fog szaporodni- természetesen nem- akik az idegen ellen- kerülésével járnak K- nek száma ugyancsak- A bejelentő hivatal- ellenőrzése számára- osztályt az elmúlt év- ügyosztály nem keve- szolgát és szolgálóleat- az elmúlt esztendőben

238 új ipare- és 692 enge-

Érdekes fejezetét ke- az iparhatóság hivata- ja az 1929 évi tevéke- ebből, hogy az elmúlt- iparengedélyt váltotta

Husvé- locsoló

Május 8. és 23. között tartják meg az 1931-es korosztály sorozását

Ebben a turnusban az 1909-1908. és 1907. évben születettek kötelesek sor alá állni

Cluj-Kolozsvár, április 17. Kolozsvár város polgármesterei hivatala rendelkezlet adott ki, amelyben a következőkről értesíti az 1931. évi korosztály sorozás alá eső ifjait, hogy a sorozásokat az év május hó 8. és 23. között tartják meg. Ez alkalommal az 1909. évben születettek kerülnek a sorozási szemlére, míg az 1908. és 1907. évben születetteknek ugyancsak az alkalommal kell jelentkezniük részben második, részben harmadik szemlére. Jelentkezniük kell ezenkívül azoknak az ugyanez évfolyambeli idegen állampolgároknak is, akik romániai honosítást kértek. A sorozáson való jelentkezések betérend szerint történnék és pedig a következő sorrendben:

Május 8-án az A, B, 9-én C, D, E, F, 12-én G, H, I, J, 13-án K, L, 14-én az M, N, O, 15-én P, R, 16-án S, T, 17-én U, V, W, Z betűsök állanak elő. Május 19, 20, 22 és 23-án pedig azoknak a főiskolai és iskolai hallgatóknak kell jelentkezniük, akik nincsenek felvéve a város katonai nyilvántartásba, de akik szintén sorkötelesek. A rendelet szerint mindazokat, akik az előírt időben nem jelentkeznek, távollétükben fogják besorozni és egy évvel tovább tartoznak szolgálatot teljesíteni, valamint elvesztik mindazokat a kedvezményeket, amelyeket a sorozási törvény biztosít számukra.

A köztársaság védelméről szóló törvény alkalmazása Németországban. Hannoverből jelentik: A porosz állami törvényszék elnöke betiltotta a Hagenberg politikáját követő Niederdeutschen Zeitung című lapot a köztársaság védelmét szolgáló törvény alapján. A lap legutóbbi számában minősíthetetlen durva támadást intézett a köztársasági államforma ellen és többek között a következőket írta: „Nagy a különbség a között, hogy a porosz király ad-e ki valamilyen rendeletet, vagy pedig a forradalom moosarából kiemelkedett és árulással és alkotmány sértéssel az ország élére került egyének.”

BARHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET SÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

LÉLEGZETET VERE EGY VALDA PASTILLAVAL

SZANKBAN

MEGVÉD A HIDEGMEGVESSÉG ÉS BACILLUSOK ELLEN EZEN KÉSZÍTMÉNY FERTŐTLENÍTŐ SZEREL IMPREGNÁLJAB A LEGELERHELETLENEBB RESZETEK IS ÉS MEGVÉDIK A TOR- KOT, ALLÉLÉL ÉS TUDÓT MINDENFÉLE INFLAMMÁTIÓ SÉRÜLÉS ÉS MEGTAMADÁS ELLEN

GYEDÉNEK, FELNÖTTEK ÉS ÖREGEK VEGYÉTEK AZONNAL ÉS TARTÁSOK MINDÉG KÉZNE!

ADOBÓZ FAC-SIMILJE KAPNÁTO MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

Regina Maria (Deák) 24 szám alá
Mosse S. A. Cluj
Telefon 4-13

Kolozsvár életének egy esztendeje számokban

Erdély fővárosa életének tükörképe 33.142 aktában

Huszonháromezer zsidó él Kolozváron. 7693 önálló munkaadója van a városnak. — A tüzoltók 112-szer vonultak ki tavaly, de 34 esetben vaklárma volt. — Tizenötezer háztartási alkalmazott volt nyilvántartva az elmúlt évben

Cluj-Kolozsvár, április 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi tanács állandó bizottsága most tette közzé jelentését a város közigazgatási hivatalainak 1929. évi működéséről. Ez a jelentés természetesen nem tesz egyebet, mint hogy száraz statisztikai adatokat és számokat sorakoztat fel, hiszen a város iktató hivatalában, pénzügyi osztályában hivatalos ügyekké és aktákká egyszerűsödnek Erdély fővárosának összes életmegnyilvánulásai. Es mégis a rideg számok és adatok és porosodó akták mögött a nagyváros élete lüktet a maga sokszínű és tarka változatosságában, a maga speciális örömeivel és fájdalomával. Az állandó bizottság jelentése rendkívül érdekes keresztmetszetet adja Kolozsvár életének és bizonyítékát szolgáltatja mindenekelőtt is annak, hogy ez a város a szörnyű gazdasági válság ellenére is egy állandó és feltartózatlanul fejlődésben megy keresztül.

Hogyan oszlanak meg Kolozsvár lakói nemzetiség szerint

Hadd lássuk mindenekelőtt is a jelentésnek azon részét, amely a város lakosságának népmozgalmi adatait tünteti fel. A hivatalos kimutatás szerint 1929-ben 127 ezer 100 lakosa volt Kolozsvárnak. Vallás és nemzetiség szerint a város lakói a következőképpen oszlottak meg:

Görögkatolikus román	26 ezer 200
Ortodox román	24 .. 500
Római katolikus magyar	23 .. 800
Zsidó	23 .. 550
Református magyar	17 .. 350
Unitárius magyar	4 .. 980
Luteránus szász	1 .. 140
Baptista és egyéb	1 .. 200

A köztudatban Kolozsvár városa úgy él, mint amelynek lakossága alig haladja meg a százezret. Ezzel szemben a beavatottak előtt nem volt titok, hogy a város lakossága, különösen az elmúlt két-három esztendőben ismét tetemesen megszaporodott. Nem lehet kétséges, hogy Kolozsvár tényleges lakosságának száma felülmúlja még a városi tanács által hivatalosan kimutatott 127 ezer lelket is. 1929-ben például a normális szaporulatot kívül hivatalosan 3218 új lakos telepedett meg Kolozsváron. Könnyű kiszámítani, hogy milyen fejlődési perspektívák előtt áll ez a város, ha a lakosság szaporulata továbbra is ebben a tempóban történik.

Ezerötszáz külföldi kereste fel tavaly Kolozsvárt

Nem érdektelenek azok a számok sem, amelyek Kolozsvár idegen forgalmáról adnak hírt. 1929 folyamán 1500 külföldi szállt meg hosszabb rövidebb időre Kolozsváron. Ezeknek legnagyobb része már elhagyta a várost. Atszállóban 1052 idegen személy jelentette be magát az idegen ellenőrzési hivatalnál. Valószínű, hogy amennyiben a tartományi igazgatóság megfelelő hatáskört kap és beváltja a hozzáfűzött reményeket, úgy a város idegen forgalma jelentős mértékben meg fog szaporodni. A fenti számokban természetesen nem szerepelnek azok, akik az idegen ellenőrző hivatal megkerülésével járnak Kolozsvárra és akiknek száma ugyancsak több ezerre rughat. A jelentő hivatal mellett a cselédek ellenőrzése számára is létesítettek ügyosztályt az elmúlt év folyamán. Ez az ügyosztály nem kevesebb mint 15 ezer szolgát és szolgálóleányt tartott nyilván az elmúlt esztendőben.

738 új iparengedélyt váltottak és 692 engedélyt adtak vissza

Érdekes fejezetét képezi a jelentésnek az iparihatóság hivatalainak beszámolója az 1929 évi tevékenységről. Kiténik ebből, hogy az elmúlt év során 738 új iparengedélyt váltottak ki, míg 692 en-

gedélyt megsemmisítettek. A fenti számok rendkívül érdekességgel bírnak a gazdasági válság jellemzése szempontjából. Mert bármily ijesztő is volna a visszaadott iparengedélyek száma, ezzel szemben áll az a tény, hogy 1929-ben a szörnyű nehézségek ellenére is 738-an vállalkoztak új egzisztencia alapítására Kolozsváron. 1929 december 31-én egyenként 3562 önálló iparos és 4131 önálló kereskedő dolgozott Kolozsváron. Az önálló munkaadók száma tehát 7693-at tett ki az elmúlt esztendőben. Iparengedélyekért fizetett bevételek címén 365 ezer lejt inkasszált a város. Inasok szerződéséből 6070 lejt bevétele volt a városi pénztárnak, míg segítők felszabadítása

és munkakönyvek kiállítása címén 34 ezer 920 lejt inkasszált a város.

Iparügyi kibágásokért 118 ezer 250 lejt vetett ki a város az elmúlt esztendőben és a jelentés szerint ez az összeg teljes egészében be is folyt a város pénztárába.

78 tűz és 34 vaklárma

Részletes jelentés számol be a tüzoltók testületének működéséről. 1929-ben 112 esetben értesítették tüzesetről a tüzoltókat. Ebből azonban 34 vaklárma volt. A tüzoltók ténylegesen 78 tüzesetben interviniáltak. Ebből 48-izben 30 percen alatti idő alatt sikerült a tüzet lokalizálni, a többi tüzesetekben pedig félóránál több időt vettek igénybe az

oltási munkálatok. A tüzesetek közül 23 kéménytűz, 9 szobafűz, és 6 padlástűz volt. A többiek között szerepelt a Széchenyi téri nyilvános illemhely égése, két gyárégés, három bolthelyiség és a Rediu községben nagy tűz, amelynek eloltásában ugyancsak segédkezett a kolozsvári tüzoltók derék testülete. A jelentés megállapítja, hogy a tüzoltói szolgálat Rosescu Jenő főparancsnok szakavatott irányítása mellett hatalmas fejlődésen ment keresztül az elmúlt esztendőben és a tüzoltók technikai felszerelésén is jelentékeny javítások történtek. Ezzel szemben megállapítja a jelentés, hogy ez a felszerelés még mindig nem teljes és különösen kampós létrák és a mentőponyvak hiánya nehezíti meg a tüzoltók megfelelő gyakorlati előkészítését.

Harmánczáró ezer 142 akta

Végül megemlítjük, hogy az iktató hivatal beszámolója szerint, az elmúlt év folyamán 33 ezer 142 aktát iktattak be a városháza központi iktató hivatalában. Ebből 31 ezer 675 akta megoldást nyert, míg a többiek olyan természetűek, hogy megoldásuk hosszabb időt igényel.

Lapunk következő számában ismertetni fogjuk a jelentésnek azon részét, amely a város pénzügyi helyzetéről sorakoztat fel néhány igen érdekes adatot.

Az angol parlament ismét megszavazta a halálbüntetés eltörlését a hadseregben

Heves összecsapás volt az angol alsóházban a konzervatívok és a munkáspártiak között az oroszországi állapotok kérdésében

Snowden megadóztatja a hadinyereséget

London, április 17. Az alsóház mai ülésén a konzervatívok az interpellációk aradatát terjesztették elő a kormányhoz az oroszországi állapotok miatt. Több képviselő a speaker személyét is belevonta támadó élű felszólalásába, azt állítva, hogy korlátozza a szónokokat, mielőtt az orosz kérdéssel esik szó. A szélső baloldalon ez alkalomkor mindannyiszor heves közbeszólások hangzottak el, melyben éppen annak a gyanujuknak adtak kifejezést, hogy az elnök tulságos nagylelkűség-

gel kezeli a konzervatív felszólalókat. Stanley költségvetési felszólalása kapcsán Snowden közbeszólás alkalmával sértő kijelentést tett Stanleyre, mire a konzervatív táborban óriási felháborodás támadt. Követelték, hogy a speaker utasítsa rendre a kincstári kancellárt. Hosszas zajongás és lármás jelenetek után a speaker kijelentette, hogy amennyiben Snowden személyre értette sértő kijelentését, vétett a házszabályok ellen. Az incidens után folytatták

a költségvetési vitát. London, április 17. Az alsóház ülésén ismételtlen elfogadták a halálbüntetés eltörlését szökés és gyávaság eseteiben. A költségvetési vitában elhangzott felszólalásokra Snowden rövid választ adott. Bejelentette többek között, hogy a hadinyereséget megadóztatni készül. A kincstári kancellár legalább négyezermillió font sterlingre becsüli a hadinyereség útján szerzett angol vagyont.

Oroszországban békében megünnepelték a zsidók a peszachot

A jiddis kommunista lapok pászkaellenes kampányánál jobban sikerült a vallásos zsidók pászka-akciója

Forradalmi vita a peszach értelméről és jelentőségéről

Berlin, április 17. Moszkvából érkező jelentések egybehangzóan vallják, hogy az elmúlt hetekben Oroszországban semmiféle propagandát nem csináltak a zsidók peszachja ellen. Nem azért, mintha a kommunisták jobb belátásra jutottak volna, hanem a szovjetkormány éppen néhány hét előtt határozta el, hogy nem kíván a vallás ellen erőszakos eszközökkel küzdeni. Ennek a rendelkezésnek nagy hatása volt és a zsidó kommunista sajtó, élén az „Emes”-szel, felhívja a városok zsidó kommunistáit, hogy az antipeszach kampányban mérsékeljék a propagandát és semmilyen körülmények között ne alkalmazzanak terrort vagy egyéb erőszakoskodást.

A zsidó távirati iroda moszkvai képviselője megállapította, hogy Oroszország zsidói között a macsesz-szükséglet ezidén mindenütt rendezve volt. A zsidók gondoskodtak róla, hogy a legszegényebb testvérük is megfelelő pászka-mennyiséget kapjon. A pászkasütődék mindenütt zavartalanul dolgozhattak.

Az orosz városokban a vallásos zsidók kiadták a jelszót: „Zalogsosítatok el utolsó párnátokat, de gondoskodjatok macseszről. Gondoskodjatok a szegényekről és inségesekekről!”

Ez a pászka érdekében megindított kampány sokkal erősebbnek bizonyult a zsidó kommunisták antipeszach mozgalmánál. A kommunistáknak ugyanis respektálniuk kell az említett moszkvai rendelkezéseket. Némely városban az állami fogyasztó szövetkezetek nagy előzenyiséget tanúsítottak a zsidókkal szemben és a kenyérgyűreket lisztet adták ki, hogy ezzel módot adjanak pászka előállítására. Minthogy Oroszországban a külön felügyelet alatt készült pászka-liszt ismeretlen, a pászkat a rabbi hozzájárulásával egyszerű lisztből is elő volt szabad állítani.

A párisi szakértekezleten újabb nehézségek merültek fel

Páris, április 17. Beavatott helyről származó jelentés szerint a párisi szakértekezleten tegnap újabb nehézségek merültek fel. A cseh delegáció ez információk szerint újabb követelésekkel lépett fel a Hágában már elfogadott álláspontok megváltoztatását akarta elérni. Benes cseh és Valkó magyar külügyminiszterek tegnap több ízben is találkoztak és megbeszéléseket folytattak.

viselők, akik azelőtt résztvettek az antipeszach propagandában, most maguk is pászkat használnak. A zsidó munkások és kisiparosok közül azok, akik kommunista érzelműek, mindenütt hirdetik, hogy a peszachi ünnep egy forradalmi emléknap. A zsidóknak a szolgaságból való felszabadulásának ünnepe és éppen ezért a forradalmároknak nem szabadna harcot folytatni ellene. Ezzel szemben a kommunista jiddis lapok azzal érvelnek, hogy peszach a szolgaság ünnepe, mert a zsidókat a peszach révén vezették arra a hitre, hogy Isten egyedül tud a szolgaság alól felszabadítani és egy nép saját erejétől erre képtelen.

23. között az 1931-es sorozását

az 1909-1908. évek kötelesek állni

Április 17. Kolozsvár városa hivatala rendeletet közzétett a 1931-es adószámla sorozás alá tartozó adószámlák megadásáról. Ez az adószámla sorozás az 1909-1908. évek kötelesek állni.

Április 17. Kolozsvár városa hivatala rendeletet közzétett a 1931-es adószámla sorozás alá tartozó adószámlák megadásáról. Ez az adószámla sorozás az 1909-1908. évek kötelesek állni.

...mellemről szóló...
...porosz állami...
...ott a Hugen...
...ederdeutschen...
...őztársaság vé...
...alapján. A lap...
...inostíthetetlen...
...körtársasági...
...bek között a...
...a különbség...
...irány ad-e ki...
...ragy pedig a...
...kiemeikedett...
...ysértéssel az...
...ek.”

KÖNYVET KELET

Husvétii illatszerek, locsolók, kölnivizek óriási választékban R ó z s a M. „ROYAL” drogeria rt. Főtér 26 sz.

Szenzációs házassági botrány Magyarországon

Az előkelő báró titkára, gazdája nevében eljegyzett és megszőkített egy dúsgazdag leányt. — A rendőrség nem találja a szőkevényeket

Budapest, április 17. A mai rendkívüli bűnügyek között is feltűnően újszerű ügygel fog a közeljövőben foglalkozni a budapesti törvényszék. Ha nem komoly hivatalos iratokból olvasná az ember az esetet, operett-librettónak hatna az egész ügy, amelynek azonban előreláthatólag nem lesz happy end-je.

Házasság semmiesetre sem lesz a dolgából, bár a szereplők egyenmelyike az ügy mostani stádiumában minden erejével azon van, hogy a már folyamatban levő bűnügyet megszüntesse, végül mégis házasság legyen az ügyben. A tervezett — már mint a házassalandók szülei által tervezett — házasság szennyező hősei a legjobban társadalmi osztályhoz tartoznak mind a ketten. A menyasszonyjelölt tizenhét éves és egy dúsgazdag földbirtokos egyetlen leánya, a vőlegényjelölt báró B. József, Magyarország egyik történelmi családjának sarja, több éve külföldön élt. A fiatal báró ismert alakja volt a legdivatosabb fürdő- és üdülőhelyek elegáns hoteljeinek és a külföldi lapok nem egyszer hasábos tudósításokat közltek gálans kalandjairól, amelyek tetemes pénzbe kerültek a báró családjának.

A báró apja végül is megunt a fia könyelmű életmódját és elhatározta, hogy megházasítja a fiatal bárót. A fiu természetesen hallani sem akart arról, hogy az apja válassza ki számára a jövődöbéljét. Még kevésbé szándékozott atyja sürgető felszólítására hazajönni, hanem továbbra is élte világát a francia Riviera divatos fürdőhelyein. Mula-tózással hű társa volt titkára és legfelsőbb bizalmasa, dr. H. Károly.

Beszűnik az apanázs

A fényűző életnek egy napon azonban vége szakadt, mert az ifjú báró apja egyszerűen beszüntette a fiának addig küldött tetemes apanázsát, sőt egy egész sor francia és olasz lapban nyilatkozatot tett közbe, melyben kijelentette, hogy fiának semminemű adósságát nem fizeti ki többé. Egyidejűleg levelet küldött fiának, melyben az örökségből való kitagadás terhe mellett felszólította az ifjú bárót, hogy azonnal utazzék egy, az általa számára kizemelt menyasszony családjához háztűznézőbe. A bemutatkozó látogatásra azonban már nem a báró ment el, hanem a titkár — de a báró nevében.

A vizsgálóbírónál tett vallomások elterjedt abban, hogy ez miért történt így. A fiatal báró azt vallotta, hogy ő csupán arra adott megbízást a titkárjának, hogy helyette és nevében üdvözölje a menyasszonyjelöltet. A titkár viszont aki jelenleg külföldön, ismeretlen helyen tartózkodik, levelet intézett a vizsgálóbíróhoz. Ebben a levélben az áll, hogy a titkár a báró utasítására nem mint a báró titkárja, hanem mint maga a báró jelentkezett a leánynak háznál, még pedig azért, mert a bárónak eszé ágában sem volt megnősülni. A vasuton összeismerkedett egy színésznővel, akivel egy szomszédos fürdőhelyen kiszállított a vonatból és a titkár neve alatt a fürdőhely szállodájában szobát is bérelt.

Megkötik az operett-házasságot

Az ifjú bárót a leány és szülei előzőleg nem ismerték és így a titkár, aki a báró nevében szerepelt, nagyon megtetszett a leánynak és a családnak, úgy, hogy csakhamar megtartották a kézfogót, amiről az öreg bárót táviratilag értesítették is.

A báró apja, aki évek óta nem mozdult ki betegsége miatt palotájából, titkárját küldte el fiához és a titkárval nagytékni jegyajándékot is küldött a menyasszony számára. Az ifjú báró véletlenül éppen a fürdőhely pályaudvarán tartózkodott, amikor apja titkárja a szomszédos városba igyekezve, keresztül utazott az állomáson. Így tudta meg, hogy dr. H. Károly nevében és helyette már el is jegyezte L. Piroskát. Az ifjú báró, most már az apja titkárával, autón a közeli városba utazott és dr. H.-t megkeresve, felelősségre vonta az eljegyzésért. Közben megismerte L. Piroskát is és most már annál is inkább megbánta, hogy nem személyesen ment háztűznézőbe, mert a leány nagyon megtetszett neki. Eppen azért nyomatékosan felszólította dr. H.-t, hogy a leány szüleinek mutassa őt be és töredelmesen mondja el az egész esetet. A titkár azonban erre egyáltalán nem volt hajlandó, mert a leány társaságában eltöltött tíz nap alatt beleszeretett „menyasszonyába”.

A megszőkített kisasszony A báró huszonnégy óras terminust adott titkárjának az ügy rendezésére, de amikor a titkár a kifizített időpontban sem tett eleget a felszólításnak, maga ment el a leány szüleihez és elmondta a történeteket.

A szülők természetesen nyomban el akarták távolítani leányuk mellől a titkárt, de amikor a leány keresésére indultak, nem találták sehol. Kétségbeesetten a rendőrséghez akartak fordulni, mikor a leányszobában egy levelet találtak, melyet Piroska írt.

— Vőlegényemnek sürgős dolga akadt, ne haragudjatok rám, hogy elkísérem, de nem tudok egy percig sem nélküle élni — volt a levél tartalma.

A kétségbeesett szülők több magán-

detektívet bízta meg leányuk felkutatásával, de a detektívek munkája eddig eredménytelenül járt, noha L. Piroska két ízben is irt a szüleinek. Leveleiben azt írta, hogy nagyon boldog és arra kérte szüleit, egyezzenek bele dr. H.-val való házasságába. A leány utolsó levelet egy budapesti szálloda levélpapírján írta, a levél beléjegyzése is azt mutatta, hogy Budapesten adták fel, éppen ezért L. Piroska édesapja dr. H.-t leány-szőkítés, hamis név használata és csalárd állás elleni vétség miatt bünvádi eljárás alá vonatta.

Dr. H. ellen még egy feljelentést tettek, még pedig az ifjú báró, család és hitlen kezelés miatt. H. ugyanis a báró felhatalmazása alapján felvette egy bankban báró B. József havi apanázsát, de L. Piroskával való esete miatt nem tudta már az utolsó havi apanázsát átadni a bárónak. Az ügyesség egyelőre nem rendelte el dr. H. körözését, miután ügyvédje ígéretet tett arról, hogy a vádlott az április közepére kitűzött tárgyaláson személyesen meg fog jelenni.

KÖZGAZDASÁG

Megalakul a román Kiviteli Intézet

Bukarest, április 17. A háboru után Románia külkereskedelmi mérlege majdnem minden évben passzív volt — mondja annak a törvényjavaslatnak az indoklása, amelyet a kereskedelemügyi miniszter Nemzeti Kiviteli Intézet felállítása tárgyában terjesztett a parlament elé. A kivitelnek ez a passzivitása legnagyobb gondot okozta eddig is a kormányoknak, de a kérdést majdnem mindig helytelen oldalánál fogták meg. Így ugyanakkor, amikor a kereskedelemügyi miniszter a kivitel fejlesztéséről beszél, a pénzügyminiszter kiviteli illetokeket emel, vagy állapít meg. Így ment ez tíz éven keresztül és csak a legutóbbi évek hoztak e politikában esélyt változásra. Mire azonban ez a változás, a „permisztriszter” eltörlése és a kiviteli illetokek leszállítása elkövetkezett, Románia természetes vevői már rég elszakadtak attól, hogy szükségletüket innen fedezzék. A kormánynak ma a kérdés különös gondot okoz: az európai és a tengerentúli mezőgazdasági termelési viszonyok eltolódása és fejlődése hozta magával, hogy ma már a gabona felesleg elhelyezése is nehézségeket okoz. „Ellelmszert mindig el lehet adni” volt sokáig a helytelen felfogás, amely ma megbosszulja magát. Románia nem tudja eladni búzáját, árpaját, tengerijét, lisztjét, cukorfeleslegét, állatállományának exportra szánt részét, a tojást, csirkét, a vágott húst, a hustermekeket, a bort, a gyümölcsöt, stb. Az árak zuhanása bizonyos cikkeknél, másutt az eladási lehetőségek teljes hiánya válságba sodorta az ország mezőgazdaságát és mezőgazdasági iparát. Míthogy pedig ez a termelési ág az ország lakosságának 80 százalékát foglalkoztatja, a probléma a legsúlyosabb kérdése lett első sorban annak a kormánynak, amely „paraszt”-párti.

A Maniu-kormány igyekszik a kivitt mindeneképen előmozdítani. A kiviteli illetokeknek majdnem teljes eltörlése volt az első lépés ebben az irányban. A tojás standardizálása és a Nemzeti Kiviteli Intézet felállítása a második.

A Nemzeti Kiviteli Intézet eszméje nem új. A nyugaton mindenütt megtaláljuk ezt az intézményt különböző formában, kereskedelmi muzeumok, vagy exportintézetek alakjában. Legutóbbára Magyarország szüntette be a békében annyira bevált Kereskedelmi Muzeumot, amely különösen a keleten tett nagyszerű szolgálatot a magyar iparnak és kereskedelemnek, de nyomban megalakította a Magyar Kiviteli Részvénnytársaságot.

A kormány által teremtett Kiviteli

Intézet igen széleskörű hatáskörrel, hatósági jelleggel van felruházva. A kivitel ellenőrzése, fejlesztése a célja. Jogában áll bizonyos cikkeknél standardizálást keresztülvinni, ellenőrizni. Tanulmányozza a külföldi gazdasági viszonyokat, az exportlehetőségeket, a külkereskedelmi törvényes szabályozását, fejleszti az exportcikkeknél termelését. A külföldi mintavásárokon és kiállításokon való részvételt is az intézet hatáskörébe utalja a törvény. Egyik legfontosabb feladata azonban az érdekelteknek az irányítása az exportkedésben. Különös feladata a mezőgazdasági cikkeknél kiviteli lehetőségeinek a felkutatása és eöelből szorosan együttműködik a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályaival.

A Kiviteli Intézet vezetősége egy bizottságból áll, amelynek 17 tagja van, köztük az iparnak és kereskedelemnek, mezőgazdaságnak és a szakminisztériumoknak a képviselői; van egy végrehajtóbizottsága és egy igazgatósága.

A Nemzeti Kiviteli Intézet adminisztratív vezetősége egy igazgatóból, egy aligazgatóból és megfelelő számú referensből áll. Az intézetnek jogában áll vidéki ekspozitúrákat felállítani, külföldi levelezőket alkalmazni. Rendelkezésére állanak a gazdasági tanácsosok, a kereskedelmi attachék és ügyvivők, a konzulok, a követéségek, a külföldön működő román kereskedelmi kamarák.

Az intézetnek következő ágazatai vannak: földművelésügyi, ipari és bányai, gazdasági hírszolgálat és közlemények.

Érdekes újítása a javaslatnak, hogy az intézet saját bélyegeket bocsáthat ki, amelyek egyrészt az általa kiállított bizonyítványokra alkalmazandók, másrészt kötelezőek a vele való forgalomban és azzal rovdokok le mindazon illetokek, amelyekkel beszédni az intézet jogosult.

Míthogy az intézetre vonatkozó törvényjavaslatot a szenátus legutolsó ülése megszavazta, nagyon valószínű, hogy a kamara is foglalkozni fog azzal, esetleg még a husvétii szünet előtt. Ebben az esetben az intézet felállítása még ez évben megtörténik és a román export egy értékes segítőszervvel lesz gazdagabb — ha azt megfelelően fogják vezetni.

A német finompléh szindikátus megkezdte működését. Berlinből jelentik: A német megalakult német finompléh gyárosok kartellje tegnap állapodott meg a termelés elosztásában. A megállapodás szerint a Vereinigte Stahlwer-

Mielőtt a teniszpályára megy nézze meg

Schuster Emil

(CLUJ FOTÉR)

tenisz ujdóságait

ke 395 ezer tonnát kapott, vagyis ennyi súlyu inompléhet termelhet egy év alatt. A kartell termelési kvantuma egy millió tonna. A második legnagyobb kvótát, 92 ezer tonnát a Thale vasgyár kapta.

A prágai nagybankok fuziója. Prágából jelentik: Közölte az „Uj Kelet”, hogy három prágai nagybank az Angol Csehszlovák prágai hitelbank és a Böhmische Kommerzialbank fuzionáltak. A Böhmische Kommerzialbank kirszvényesei hevesen tiltakoztak a fuzió ellen, mert a fuzió megállapodás szerint 10 részvényt egy Angolbank részvényre eserélnék be és ök ebben érdekeik megsorbitását látják. A kisebbség 43.263 részvénnel volt képviselve, de nem tudott többséget szerezni, úgy hogy a fuzió akadálytalanul létrejött.

Elhalasztották az osztrák-jugoszláv kereskedelmi tárgyalásokat. Bécsből jelentik: Az osztrák-jugoszláv kereskedelmi tárgyalásokat elhalasztották. Az elhalasztásnak oka a közbejött husvétii ünnep, amikor is a szerb kormány megbízottjai otthonukban akarják eltölteni az ünnepet. Addig az új szerződések megkötéséig a régi kereskedelmi szerződések marad érvényben. A magyar kereskedelemügyi minisztérium megbízottjai tegnap Bécsbe érkeztek, ahol a megkötendő kereskedelmi szerződés revíziójáról informáló tanácskozásokat folytatnak az osztrák kormány képviselőivel.

Két hónapra meghosszabbítják a minimális vámtarifát. Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány legfőbb gazdasági bizottsága az összes szakminiszterek jelenlétében tegnap ülést tartott. A gazdasági bizottság javasolta, hogy miután a szomszédos államokkal a kereskedelmi szerződések még mindig nem jöttek létre, a május elsején lejáró minimális vámtarifát két hónappal hosszabbítsák meg. Szóba került a CFR szükségletének a biztosítása is s miután Franciaországgal a romániai munkanélküliek elhelyezésére vonatkozó szerződést még nem ratifikálták, a bizottság úgy határozott, hogy a kérdésben végérvényesen nem dönt, nehogy a megrendelések felbontása újabb munkánelbocsátásokat vonjon maga után. A legfőbb gazdasági bizottság javaslatait a minisztertanács tegnap este elfogadta.

A munkaügyi miniszter nem engedélyezte a drogériák, parfümériák és borbélvühelyek ünnepi nyitását. A kolozsvári drogériák, parfüméria-tulajdonosok és fodrászparosok a kolozsvári iparkamara és a munkaügyi inspektorátus útján még a mult hét folyamán kérték intéztek a munkaügyi miniszterhez, hogy a husvétii ünnepnek tartamára függeszse fel a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezését és engedje meg, hogy hétfőn, husvét második napján nyitva tarthassák üzleteiket. Erre a megkeresésre a munkaügyi miniszter tegnap válaszolt, közölte a munkaügyi inspektorátussal, hogy a munkaszünet felfüggesztését nem engedélyezi s így husvét másodnapján nem nyithatják ki üzleteiket.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvárt

Saját tőkéei 141 millió lei.

Affiliál: intézetei: Tordaaranyos Vármegeyi Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvári megyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegeyi Takarékpénztár r.-t. Sz. elyudvarhelyen, és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenb. és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

A husvétii könyvpiac szenzációja

BENAMY SANDOR

KAJUT

a nagy vitát felkavart mű első teljes szövegű kiadása.

Ára rendkívül izléesse kiállításban 60 lej.

★

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

kapta katedróját. Namuno, a világ-ura bukása után műzetéséből, vizs-árját a salaman-ön már megkezdí itológjáról. Félhí- at Unamuno visz- politikai jelentő-

a svéd királyné- entik: A lapok- ria elhunyt svéd- nője halála óta- nemi magához s-

fa Franciaország- Chatillons Seine- y gyorsvonat hi- nnyvonati szerel- A karambolnak a- zött tizenöt sebe-

öltsgvetés lénye- ókat. Párisból je- s végleges szöve- állapítja meg a- veit, revizio alá- és hadviseltek já- t és lényegesen- Az adómérséklés- 1877 millió fran-

z Unió bevándor- kmentésére. Was- A szenátusban- slatot terjesztett- vóta további 25- ére. Ha a javas- harminczerezzel- bevándorolhatni- ba, mint eddig. A- munkanélküliség- okolja meg, mert- annak fokozódá- vándorlási kvóta- következnék.

Intézet igazgató- taríthat érdeme- st

A Petit Parisien- zeteközi jóvátételi- tanácsa április- rthat érdemleges- t, hogy a Young- gol ratifikációja- A lap szerint az- lag nem is zavert- t a párisi szakér- és Magyarország- egyeznek.

ipulni Cluj

licitatie

ulai Cluj publică- u buc, table mari- periferiale ale

antă de 6% in nu- stat la casseria- xa ofertei recepisa- ile depuse.

se vor preda con- citatiiei in 45 zile- arei de incredin-

citatie, devizul se- Serv. tehnic str. a 11-13 a. m.

ea in sala Primă- de licitatiuni in- ora 11 a. m.

ie 1930.

Municipiului Cluj

velek leg- regénye

ewihson:

SZIGET

ek zsidója-

Oroszor- gág A zsidó- a remeke!

72, kötvé- elje meg!

osztálya Cluj

Színház—Művészet

BANK BÁN

Katona József halálának századik évfordulója a kolozsvári Magyar Színházban

Tegnap este, Katona József halálának száz éves évfordulója alkalmából, ünnepi előadás keretében mutatta be a kolozsvári Magyar Színház drámai együttése a híres magyar tragédiát: a Bank bánt. A magyar Shakespearenek aposztrofált Katona József életteljes alakját vonultak fel a színpadon, hogy bizonyítsák: a rég halott művész alkotó ereje még akkor is a valóság illúziójával tud hatni a színpadon, ha azok az események és azok a konfliktusok, amelyeket a maga korának szemüvegén keresztül látott, ma már eltávolodtak a valóságtól. A Bank bán című tragédia fájdalmai és konfliktusai egy rég letűnt világból valók, ennek ellenére az élet illúziójával hatnak még ma is. És éppen ez bizonyítja, hogy Katona József igaz és nagy művész volt, akit korá nem ismert fel és nem értékelt kellőképpen.

Halálának századik évfordulója egy teljesen új s meglehetősen művészietlen korszakot talal, de talán éppen ezért tudjuk értékelni súlyos veretű mondatokat, a lélekábrázolásnak azokat a mélységeit, amelyek egy kétségtelenül nagyrahiatott tehetség elképzeléseiből és érzésvilágából fakadtak.

A kolozsvári Magyar Színház drámai személyzete minden igyekezetével azon volt, hogy a tegnap esti előadás méltóan reprezentálja Katona József szellemét. Külön esemény volt az estének a nyolcvankilenc éves Szentgyörgyi István fellépése, aki Tibore alakját személyesítette meg a töle már annyiszor megszokott erővel és művészetével. Szavai tegnap is életteljesen és megrendítően kaptak meg az érzeseket. Mellette Tóth Elek férfias, szinte fenséges erejű Bánkjá, különösen a harmadik és negyedik felvonásban teljes hévvel ragadta magával a közönséget. Mihályffy Michal bánja szintén művészi és megragadó volt. Janovics Jenő Biberachja az intrikus lelki lényegét meglepő művészetével hozta felszínre. Sok tapsot kapott. Poór Lili Gertrudissa esupa szintől és elmélyült ségtől volt friss. Kaszab Anna Melindája a női tragikum mélységeit teljes szépségében érzékeltette. Szentgyörgyi Mária kis szerepében is figyelemreméltót adott. Jól illeszkedtek bele az együttesbe Olasz Lajos, Balázs Samu és Lantos is.

Katona József drámai jelentőségét az előadás előtt Janovics Jenő ismertette komoly felkészültséggel megkomponált konferenciájában.

Benzülött nem akart a „Fehér Árnnyak“ halott szerepére vállalkozni

Hogyan született meg az őserdő filmje?

Van Dyke, a „Fehér Árnnyak“ című film rendezője a következő érdekes „apróságokat“ mesélte egy újságról, hogy a film keletkezésének kulisszatitkaiból: — A „Fehér Árnnyak“ című filmet a Marquisaszigetek Tahiti-csoportján vették fel.

A filmexpedíció tagjai öt hónapot töltöttek a szigeteken — 5000 méterföldnyire Hollywoodtól. Rettenetesen fáradtságos öt hónap volt ez, s a dzsungel veszélyeinek is állandóan ki voltak téve. Élelmiszert, építőanyagot ugyanugy magunkkal kellett hozni, illetve magunk után kellett küldetnünk, mint minden műszert.

Az expedíció belőlem és a színészeket kívül főleg benzülöttekből állt, ami természetesen is, hiszen már a színészek közt is hatvan benzülött volt. Ezeket kívül még vagy száz benzülöttet alkalmaztunk különböző munkákra, mint például lakások építésére és a technikai munkákban való segédkezésre. Mindent magunkkal kellett megépítenünk, mert a dzsungelben nem állt műterem a rendelkezésünkre — azonban rövidesen megteremtettünk magunknak egy valóságos filmlaboratóriumot a dzsungel kellős közepén.

A benzülöttek pompás színészeknek bizonyultak. A filmexpedíció vezetősége rádió útján érintkezett a hollywoodi gárral, mellyel naponta váltottunk rá-

dió-telegrammokat. Csak így volt lehetséges a megfelelő anyagutánpótlásról gondoskodni és a gyár igazgatóságát állandóan informálni a tahiti-i „filmfront“ helyzetéről.

A benzülöttek nagy örömmel csaptak fel filmszínészek és mindent a legnagyobb készséggel végeztek el — de egy sem akadt közöttük, aki a „halott“ szerepének eljátszására vállalkozott volna. Ezt valami vallásos babona tiltotta nekik. Így aztán erre a „szerepkörre“ kénytelenek voltunk egy, már városban élő felvett szerződöttet, akit az őserdőben kellett „igazi vademberré“ kimaszkírozni.

Furcsa célra használták fel a benzülöttek az elhajított, elrontott filmtekereseket — kötényeket csináltak belőlük. Amyira idegenkedtek minden európai ruházattól, olyan örömmel esereáltak fel fiből készített kötényekéket filmszalagokból összeállított kötényekre. Az új „ruhadarabot“ Lava-ava-nak nevezték el. A „Fehér Árnnyak“ vizualití felvételeit egészen új módszer szerint vették fel.

Most sikerült első ízben teljesen természetesen fotografálni a tengerfenék életét és így a „Fehér Árnnyak“ fontos filmtechnikai újítást is reprezentál.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek, szombat: nincs előadás.

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Katona József (Operette-ujdonság, Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Solthy, Háasz föllépésével. Nagyon olesó mozihelyárral. Jegyek ára: 10, 20, 30, 40 és 50 lej. Sorozatsz. 283.)

Vasárnap d. u. 6 órakor: A csunya lány. (Operette-ujdonság, 6-odszor. Kondor, Betegh, Solthy, Tompa Béla föllépésével. Sorozatsz. 284.)

Vasárnap este 9 órakor: Huzd rá cigány. (Operette-ujdonság, Kondor Ibolya, Kaszab Anna, Betegh Bébi, Solthy, Tompa, Háasz föllépésével. Körösy Dudas és teljes zenekarának közreműködésével. Bérletszűnethen. Sorozatsz. 285.)

Hétfőn d. u. 3 órakor: Trónörökös. (A Habsburg császári ház tragédiája. Rudolf trónörökös és Vecsera Mária szerelmi története. Poór Lili föllépésével. Nagyon olesó mozihelyárral. Sorozatsz. 286.)

Hétfőn d. u. 6 órakor: Tommy és Társa. (Operette-ujdonság, Kondor, Betegh, Tompa és Háasz föllépésével. Sorozatsz. 287.)

Hétfőn este 9 órakor: A Fráter-est megismétlése. I. Az egyesített összes cigányzenekarok Fráter-nótái. II. Fráter-dalok: cigányzenekisérettel, éneklő Réthely Ödön. III. Akácfavirág. (Fráter Lóránd 3 felvonásos operetteje. Bérletszűnethen. Sorozatsz. 288.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Péntek, szombat: nincs előadás.

Husvét vasárnapján d. e. 11 órakor matiné 10, 15 és 20 lejes helyárral: Chang. Hatalmas, nagyszabású vadállatfilm 7 felvonásban.

Husvéthétfőjén d. e. 11 órakor matiné 10, 15 és 20 lejes helyárral: A beszélő majom. Szenzációs amerikai filmattrakció.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek, szombat: nincs előadás.

SELECT-MOZGO:

Péntek, szombat: nincs előadás.

Vasárnap: A trafalgari oroszlán. Gyönyörű rendezésű pompás zenefilm, melynek főszerepét a közismert Várkonyi és a szép Corine Griffith alakítják felülmulthatatlan sikerrel.

Hétfőn: A trafalgari oroszlán. Eddig nem látott pompás rendezésű, elegáns film, melynek főszerepét Várkonyi Mihály és Corine Griffith alakítják. Általános közvélemény szerint legszebb az eddig megjelent zenefilmek között.

Kedd: A trafalgari oroszlán. Várkonyi Mihály és Corine Griffith minden sikert felülmuló csodás zenefilm.

Szerda: A trafalgari oroszlán. Csodás zenefilm, melynek főszerepét Várkonyi Mihály és a szép Corine Griffith alakítják.

URANIA-MOZGO:

Péntek, szombat: nincs előadás.

Vasárnap: Nábob leánya. Szenzációs zenélő és beszélő film, melyben Renée Adorée táncolja és éneklő a világ-hírű „Josephita“ argentinai tangót. Rendes helyárral.

Hétfő: Nábob leánya. Szenzációs hangos kalandfilm, melyben Renée Adorée éneklő és táncolja a világ-hírű „Josephita“ argentinai tangót. Rendes helyárral.

Kedd: Nábob leánya. Elsőrangú hangos kalandfilm, melyben Renée Adorée éneklő és táncol. Rendes helyárral.

Szerda: Nábob leánya. Nagyszerű hangos kalandfilm. Rendes helyárral mellett. Főszerepben Renée Adorée.

A Magyar Színház Irodájának közleményei:

HALVÁNSÁRGA ROZSA

Operette-premiere: Kedden este

Az idei évad műsorának egyik érdekes és vonzó szenzációja lesz a „Halványsárga rozsa“ premiereje.

Budapesten igen nagy sikert aratott ez a kedves, rendkívül mulatságos, briliáns zenéjű új operette, amelyet a statisztika szerint a Városi Színházban több mint 60.000 ember nézett meg és tapsolt végig.

A „Halványsárga rozsa“ kolozsvári premiereje kedden este lesz, a főszerepekben Kondor Ibolyával, Betegh Bébi, Miklóssy Margittal, Solthy György, Tompa Béla, Háasz Aladár, Leóvey és Réthelyvel.

Olyan lázas az érdeklődés márc most is a „Halványsárga rozsa“ előadásai iránt, hogy a premiere jegyeit már most kezdik árusítani.

HUSVÉT VASÁRNAPJÁN ÉS HUSVÉT HÉTFŐJÉN ÖSSZESEN HAT ELŐADÁST TART A MAGYAR SZÍNHÁZ

A husvétünnepi előadásokra tanácsos előre megváltani a jegyeket

Vasárnap félháromkor a „Katica“ című operette-ujdonság (Kondor Ibolyával, Betegh Bébi, Solthy, Háaszsal), hétfőn 3 órakor pedig a „Trónörökös“ (Rudolf trónörökös és Vecsera Mária bárónő véres szerelmi tragédiája) van műsoron. Mind a két előadást nagyon olesó mozihelyárral tartják meg.

Vasárnap 6 órakor a „Csunya lány“, hétfőn 6 órakor pedig a „Tommy és Társa“ című operette-ujdonságot adják.

Vasárnap este 9 órára a „Huzd rá cigány“, hétfőn 9 órára pedig a Fráter Lóránd emlékest megismétlése (kolozsvári cigányzenekarok közreműködésével és az „Akácfavirág“ előadásával) van hirdetve.

Valamennyi előadásokra árusítja a pénztár a jegyeket.

Husvét vasárnap és husvét hétfőn 11 órakor matiné 10, 15 és 20 lejes helyárral

Vasárnap 11 órakor a „Chang“ című nagyszabású állatfilm, hétfőn 11 órakor pedig a „Beszélő majom“ kerül vetítésre.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Péntek, április 18.

Budapest. 9: Református istentisztelet. 10: Egyházi ének. 11:15: Evangélikus istentisztelet. 6: Husvétü passió.

Berlin. 20: Hangverseny. Breslau. 19:25: Diszkrét indiszkréción.

Frankfurt. 21:45: Ünnepi hangv. Hamburg. 20: Klasszikus zeneest. Lipce. 18: Passiójáték.

Kassa. 17:10: Hangverseny. Goltermann, Gounod, Massenet, Kodály műveiből.

Pozsony. 20:30: Gramofon. Prága. 20: Handel: Messias. 21: Wagner: Parsifal.

Varsó, Vilna, Poznan, Kattovicz. 20: Karének. Toulouse. 21:25: Operarészletek. 22: Gramofon.

Oslo. 20: Haydn vonósnegyes. Milánó, Torinó. 20:30: Nagypénteki hangverseny.

Róma. 21:20: Egyházi zene. Szombat, április 19.

Bukarest. 24: Feltámadás. Istentisztelet.

Budapest. 9:15: Gramofonhangverseny. Wagner: Tannhauser. A vendégek bevonulása. Gounod: Ave Maria. Offenbach: Hoffmann meséi. Antonia ariája. Rossini: Tell Vilmos, nyitány. Massenet: A távozóhoz, szerenád. Sauer: Levélhullás. Bizet: Carmen. Felvonulás a bikaviadalra. Wagner: Lohengrin, nászinduló. Whiting: Lonise. Massenet: He-

rodias, balett. Grieg: Alom. Puccini: Tosca. Wagner: A Rajna kincse. Az istenek bevonulása a Walhallába. Wagner: Walkürök lovaglása. Wagner: Walkür. Tűzvarázs. Wagner: Az istenek alkonya. Siegfried utazása a Rajnán. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12:05: A m. kir. 1. honvédegyalozred zenekarának hangversenye.

Handel: „Messias“ e. oratóriumból. Kienzl: A bibliás ember. Schubert: Ave Maria. Bach—Gounod: Meditation. Hárfakísérettel. (A hegedűszóló előadja: Sándor János hangversenymester). Liszt: Keresztes lovagok indulója a „Szent Erzsébet“ oratóriumból. 12:25: Hírek. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2:30: Hírek. 4: A Magyar Cserkész Szövetség előadása. Tábornoki játék a Hármashegyven. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 6:25: Előadás. 7:15: Hoór-Tempis Erzsébet hangversenyekesnö hangversenye. Bach: Jöjj édes halál! Handel: Aria a „Messias“-ból; Mozart: Agnus Dei; Stradella: Irgalmazz Istenem; Handel: Aria a „Josua“-ból. 8:25: Wagner hangverseny. Közreműködnek: Sebők Sári és Závodszky Zoltán, a m. kir. Operaház művészei, továbbá a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Lohengrin, előjáték. Tannhauser. Római elheszélés. Tristan és Isolda. Isolda halála. Parsifal. Nagypénteki varázs. Tannhauser, nyitány. Tristan és Isolda, duett. Az istenek alkonya, duett. Tristan és Isolda, előjáték. Az istenek alkonya. Gyászinduló. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20: Rogacevszkij, a párisi vigopera tagjának hangversenye. 21: Acsel Wanda kamaranékesnö és Ivies operanékes operarészleteket adnak elő. Berlin. 19:10: Dalok. 20: Hangverseny. Utána szórakoztató zene. 24: Felolvasás Goethe Faustjából.

Breslau. 19:05: Rádiózenekar. Hamburg. Nessler Saekingeni: A trombitás e. operája.

Köln. 18:30: A rajnai német harangszava. Utána a kölni dóm összes harangjainak szava.

Stuttgart. 19:30: Bach H-moll miséje. 20:45: Ehrler: Orfeusz e. zenés színműve.

Brünn. 22:20: Kávéházi zene. Kassa. Beethoven és Weiner-sonáták. Prága. 21:20: Gramofon.

Varsó, Poznan, Kattovitz. 20:20: Egyházi zene. Riga. 19:33: Haydn: A világ teremtése e. oratórium.

Milánó—Torinó. 20:30: Opera. Róma—Nápoly. 21:02: Opera Nápolyból, vagy hangversny a studióból.

Oslo. 19: Gramofon. 19:30: Zongorajáték. Toulouse. 21:25: Műdalok. 22: Szavalt. Kerinögök, dalok.

Apróhirdetések

Üzlet-helyiség
berendezéssel együtt
főpostával
szemben
kiadó, azonnal elfoglalható.
Értekezhetni
Reg. Ferd. 25.
házmeztárnál.

ELADÓ VILLA tisztviselőtelepen öt lakrészből álló adómentes, legmodernebb építkezési földszinti lakásszerű átalakított nagy száraz pincével. Külön épületben házmeztéri lakás, garage és istálló. Szép nagy gyümölcsös-kert. — Évi jövedelme 320.000 lei. Értékeketni a kiadóban.

SALONGARMITUR új, rendelésre is alkalmas, olesón eladó. Dragalina 122.

JÉGSZEKRÉNYEK
mészárosok és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimerő pultok KERTESZ-nél Targu-Mures, telefon 814. Kivántra árjegyzék. — Képviselet Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brasov

KIVÁNDORLÁS miatt jókarban levő háló és konyhaberendezés sürgősen eladó. Bővebbet P. Carolina 2.

FERENC JÓZSEF-ut végén két nagy helyiség raktárnak, műhelynek alkalmas azonnal kiadó. Cim a kiadóban

CIPŐ SZAKMÁBAN jártas intelligens urileány, ki román, magyar, német nyelvet bírja. elmenne nagyobb üzletbe elárásítónak, leveleket a kiadóba kéri.

Egy szoba konyha kiadó május 1-re Bolyai-u 2., irodának is alkalmas. — Értekezni Herkovits szabóüzletben.

ALIG használt amerikai írósztal eladó. Értekezni Moskovits és Társánál főpostával szemben.

XIII évtől
1930.
Sz
5690

Uj Kelet
Színház

vagy

A londoni konferencia véget ért a konferencia, a esett, csak éppen. Mint most a hiánytja, a három egyetlen szó sem létszámának lecsáz „elv“ van benaglia. Japán és washingtoni egybiztosított újabbgekkel. Mit jelen hogy a londoni ferencián legfeljény tempóját la módon csak, hoghetetlenné a k Franciaország versenjesét.

Az eredmény títő. Erzik az epán a teljes kudózésére hozták sze semmi, fogdvényesül benne. konferencián honkevesh Macdonapresztizsének megjól érezték, hogységessé és kudaciójuk nyomában egyezmény formtudnának valam A tengeri leszer minden volt, esalferencia. Legjobb ban kiélesedő at las pillanatnyi leben Amerikának Anglián kívüli Japánt, bizonyositse.

A tengeri leszer mulságai ennek és számosak és jelenekelőtt ez a k hogy az erőviszontalanságában, a harapófogójában, belső reakcióinak ügyét komolyan e Addig, amíg a n lista politikája szverkeztet, addig, zis a szociális ny egyre élénkebbé turalom mindenütt nyugszik: mindekkább a hipokriz bélyegét viseli ma sik nagy akadályzálásának. A nem mint azt legutóbb lezték — még aztebb nemzeti érdesaját üzleti érdeke világon a nehézip mindazokat a teri vagy szociális elnyadnak a tömeg

ápr
Ba